

Robert Vannoy, Kutoka Uhamishoni, Hotuba ya 2B

Mapigo na Pasaka

B. Mapigo ya Misri

1. Pigo la Mvua ya Mawe na Kukiri Polepole kwa Mamlaka ya Mungu

Tumekuwa tukiangalia mfululizo huu wa mapigo kumi. Matokeo yake yalikuwa ni kukiri kuongezeka polepole kwa mamlaka ya Mungu na Farao, ambayo hatimaye iliishia na kuachiliwa kwa Israeli kuabudu kama Musa na Haruni walivyoomba mwanzoni. Lakini hilo halikutokea hadi mapigo kumi na kifo cha wazaliwa wa kwanza wakati Farao aliposema, “Sawa, hiyo inatosha. Ondokeni.” Kabla ya hapo, ukiangalia kukiri huku kuongezeka polepole kwa mapigo katika Kutoka 9:20, unasoma, “Maafisa wa Farao walioliogopa neno la Bwana waliharakisha kuwaleta watumwa wao na mifugo yao ndani.” Kwa maneno mengine, mvua ya mawe ilikuwa inakuja. Hawakupuuza tu hilo; walilichukulia kwa uzito na kuchukua hatua ya kujilinda wao wenyewe na mifugo yao. Wale waliopuuza neno la Bwana waliwaacha watumwa wao na mifugo yao nje uwanjani. Bila shaka, mvua ya mawe ilinyesha. Unasoma katika mstari wa 24 kwamba ilikuwa dhoruba mbaya zaidi nchini Misri tangu ilipokuwa taifa. Iliharibu kila kitu kilichokua shambani, ikaharibu kila mti, na kadhalika.

Katika Kutoka 10:27 na 28 Farao alimwambia Musa, “Ondoka mbele yangu. Uangalie, hujitokezi mbele yangu tena. Siku utakayoniona uso wangu tena utakufa.” Kwa hivyo hoja ni kwamba hayuko tayari kufanya mengi. Katika Kutoka 9:27 Farao anasema, “Bwana ndiye mwenye haki; mimi na watu wangu tukosefu. Mwombeni Bwana kwa maana ngurumo na mvua ya mawe zimetutosha. Nitawaachilia mwende zenu; hamtalazimika kukaa tena.” Bila shaka, alikanusha haraka kutokana na hilo. Kisha tunashuka hadi mstari wa 34, “Alipoona mvua, mvua ya mawe na ngurumo zilikuwa zimesimama, akatenda dhambi tena na moyo wake ukawa mgumu, wala hakutaka kuwaacha Waisraeli waende zao.”

Katika Kutoka 10:7 na 8, anasema, “Nendeni, mkamtumikie Bwana, Mungu

wenu; lakini ni nani atakayekwenda?” Musa akasema, “Tutakwenda na vijana wetu, wazee wetu, wana wetu, binti zetu, kondoo zetu na ng’ombe zetu; kwa maana tutamfanyia Bwana sikukuu.” Farao akasema, “BWANA awe pamoja nanyi, nikiwaacha ninyi mwende na wanawake na watoto wenu, hakika mmeazimia kufanya uovu. Hapana, wanaume tu ndio waende wakamsujudie Bwana, kwa kuwa ndivyo mlivyoomba.” Sitafuatilia haya zaidi, lakini unapata utambuzi huu wa polepole wa mamlaka ya Mungu, lakini baada ya pigo hilo la mwisho—kifo cha wazaliwa wa kwanza—katika 12:31, unasoma, “Farao akawaita Musa na Haruni, akasema, Ondokeni, ondokeni kwa watu wangu, ninyi na wana wa Israeli; nendeni, mkamsujudie Bwana kama mlivyoomba. Chukueni kondoo zenu na ng’ombe zenu kama mlivyosema, nendeni mkanibariki.” Anataka baraka. Wamisri waliwahimiza watu waondoke nchini. Kwa hivyo Farao anatambua nguvu za Mungu—angalau wakati huo, na bila shaka, anabadilisha mawazo yake na kuzifuata baadaye.

2. Sio Kuachiliwa kwa Israeli Tu bali Kupata Utukufu Kupitia Farao Nadhani
kinachoendelea hapa kinaweka wazi—kile Mungu anachofanya si kitu tu cha kuhakikisha Israeli inaachiliwa kutoka utumwani. Kinafanya hivyo, lakini si hivyo tu. Angeweza kufanya hivyo, kama inavyosema katika sura ya 14, kwa pigo moja. Lakini anachofanya ni kuthibitisha uwepo wake na nguvu zake ili Farao akubali hilo. Na Waisraeli ni mashahidi wa hilo pia.

Baada ya Israeli kuondoka na Farao kubadili mawazo yake na kuwafuata, unapata mada hiyo hiyo katika 14:4, ambapo Bwana anasema, “Nitaufanya moyo wa Farao kuwa mgumu; atawafuata. Lakini nitajipatia utukufu kwa Farao na jeshi lake lote, nao Wamisri watajua ya kuwa mimi ndimi Bwana.” Na katika mstari wa 17, anasema, “Nitajipatia utukufu kwa Farao na jeshi lake lote, magari yake, na wapanda farasi wake. Wamisri watajua ya kuwa mimi ndimi Bwana nitakapojipatia utukufu kwa Farao, magari yake, na wapanda farasi wake.” Kwa hivyo Bwana anachofanya hapa ni kuonyesha nguvu zake na kujipatia utukufu kupitia matukio haya.

3. Hukumu juu ya miungu ya Misri Nadhani jambo lingine linaloendelea ni hukumu juu ya miungu ya Misri. Bwana anaonyesha ukuu wake juu ya miungu hii ya uwongo ya Wamisri. Hilo limeelezwa waziwazi katika 12:12 ambapo Bwana anasema, “Usiku huo huo nitapita kati ya Misri, na kuwapiga wazaliwa wa kwanza wote, na kuwahukumu miungu yote ya Misri. Mimi ndimi Bwana.” Katika Kutoka 18:11, Musa anapomsimulia Yethro, baba mkwe wake, kile ambacho Bwana alikuwa amewafanyia Israeli katika ukombozi wao kutoka Misri, Yethro anasema, "Sasa najua ya kuwa Bwana ni mkuu kuliko miungu mingine yote." Na mapigo mengi haya yalikusiana na mambo ambayo yalikuwa na umuhimu wa kidini kwa Wamisri. Farao na mwanawe walichukuliwa kuwa miungu na Wamisri. Hopi mungu wa Nile sasa alileta uvundo na uharibifu badala ya baraka. Vyura walihusishwa na miungu ya kuzaa lakini sasa walileta magonjwa badala ya uzima. Jua lilitiwa giza. Mungu wa jua alikuwa Re, na jua likafutwa. Wamisri waliabudu ng'ombe na ndama. Ukiangalia Kutoka 9:7, lazima iwe ilikuwa pigo kubwa kwa Farao alipo "tuma watu kuchunguza na kugundua kwamba hakuna hata mmoja wa wanyama wa Waisraeli aliyekufa, lakini mifugo yote ya Wamisri ilikuwa imeuawa." Kuna picha kwenye slaidi ya 8 ya Amenhotep chini ya ulinzi wa mungu wa kike Hathor katika umbo la ng'ombe. Huwezi kuiona vizuri hivyo, lakini hapo chini kushoto, unamwona Amenhotep akinywa maziwa ya mungu huyu wa ng'ombe. Mungu wa ng'ombe hakuwa na nguvu sana linapokuja suala la kusimama mbele ya Yahweh.

4. Wakati na Ukali wa Mapigo ya Asili Suala jingine linaloibuliwa kuhusiana na mapigo ni swali la kama ni halali kupata aina fulani ya uhusiano chanya kati ya mfuatano wa matukio katika mapigo. Ukiangalia nukuu zako, nina waandishi kadhaa kuhusu toleo hili kwenye ukurasa wa 14. Chini ya ukurasa Charles Pfeiffer anatoa maoni haya, “Farao alipokataa kukubali madai ya Mungu wa Israeli, yeye na nchi nzima ya Misri walipatwa na mfululizo wa mapigo. Isipokuwa kwa wa mwisho—kifo cha mzaliwa wa kwanza—hakuna hata moja ya mapigo yalikuwa ya ajabu kabisa kwa Misri. Wakati wa mapigo—kwa neno la Musa—na nguvu zake ziliunda kipengele cha miujiza. Biblia inamwakilisha

Yahweh kama mkuu juu ya uumbaji wote. Nguvu za asili huwa chini ya udhibiti wake kila wakati.

"Musa, kwa amri ya Mungu, aliponyoosha fimbo yake juu ya maji ya Nile, yakawa mekundu na kuoza. Pigo hili linaonyesha hali zilizosababishwa na Mto Nile mrefu kupita kiasi, ambao kwa kawaida hufikia hatua ya mafuriko mwezi Agosti. Kisha maji hujaa udongo mwekundu uliosagwa vizuri kutoka kwenye mabonde ya Mto Nile wa Bluu na Atbara, na hubeba viumbe vidogo, ambavyo husaidia kupaka rangi maji na kuunda hali mbaya kwa samaki kiasi kwamba hufa kwa idadi kubwa. Huenda ikawa kwamba kuongezeka kupita kiasi kwa jambo hili kama ilivyoelezwa katika Kutoka 7:21, kutokea kwa amri ya Musa, kulisababisha pigo la kwanza lililodumu kwa siku saba. Hata hivyo, Farao hakuguswa na pigo ambalo lingemshawishi kuhusu nguvu za Yahweh.

"Musa alipomkaribia Farao tena na akakataa kuwaacha Waisraeli waende, Mungu alimwambia Musa anyooshe fimbo yake juu ya maji, na jeshi la vyura likatoka majini, ambalo lilivamia nchi kwa wingi kiasi kwamba likawa janga la kitaifa. Vyura si jambo la kawaida katika Bonde la Nile. Hata hivyo, pigo la vyura lilikuja kwa amri ya Musa na lilikuwa kubwa sana kiasi kwamba Farao angepaswa kutambua nguvu ya Yahweh. Vyura walipokufa kwa wingi, nchi tena ilijaa harufu ya nyama iliyooza. Lakini Farao hakuguswa na kukataa kuwaacha Waisraeli waende kama Musa alivyoomba.

"Rundo la vyura na samaki wanaoza hutoa mahali pazuri pa kuzaliana kwa wadudu waharibifu. Kwa neno la Bwana, Musa alinyoosha fimbo yake na kupiga mavumbi, na kukatokea idadi kubwa ya wadudu walioelezwa kwa njia mbalimbali kama chawa, chawa au mbu." "Kwa hivyo anachopendekeza ni kwamba mlolongo huu na matukio haya hayakuwa yakijulikana nchini Misri, na huenda kulikuwa na uhusiano fulani kati yao.

5. Maelezo ya Mlipuko wa Santorin (?) Wazo hilo limechukuliwa mbali zaidi na wengine. Ukiangalia ukurasa wa 13 wa nukuu zako, chini ya J. Block, "Mapigo kumi ya

Misri," Block anasema, "Takriban 1500-1200 KK volkano ya Santorin ililipuka na kusababisha upepo wa pyroclastics kuelekea Misri. Majivu mekundu ya waridi yalianguka ndani ya Nile ikimaanisha damu. Majivu haya ya alkali yalichafua mto na kulazimisha vyura kukimbia. Vyura waliochafuliwa walikufa na kuvutia chawa na nzi. Vijidudu vya magonjwa vilileta maganda kwa wanyama na majipu kwa mwanadamu. Mvuke ulioongezeka wa angahewa ulitoa ngurumo zenye radi, radi, na mvua ya mawe. Mvua za ziada ziliongeza mimea: harufu hiyo ilisababisha uhamaji wa nzige. Majivu na nzige walizuia jua kwa siku tatu. Uzito wa majivu ulisababisha paa kuanguka na kuwaua Wamisri wengi wakiwemo wazaliwa wa kwanza. Mlipuko wa Santorini unawajibika kwa mapigo kumi." Sasa hiyo ni aina iliyokithiri ya njia hii ya kuelezea kilichotokea katika eneo hilo kwa msingi wa aina za maelezo ya kiasili.

6. Gottwald: Kiini cha Hadithi Ni Nguvu ya Yahweh Inavutia Kwangu mimi, ukiangalia ingizo linalofuata la Norman Gottwald, ambaye ni mkosoaji mkali wa Agano la Kale, si mwinjilisti, angalia anachosema, "Mapigo katika nguvu zao za mkusanyiko hayawezi kuelezewa kama matukio ya asili tu, ingawa mengi yake yanatambulika kama majanga yanayojirudia au ya mara kwa mara huko Misri. Kuyahalalisha vibaya ni kukata kiini cha hadithi: nguvu ya Yahweh. Jaribio la kuyachukulia mapigo kama yanayohusiana kisababishi (kwa mfano, kubadilika rangi kwa asili kwa Nile kuvutia vyura ambao walizalisha nzi na kusababisha tauni, n.k.) ni jambo la kuvutia lakini si la busara." Sasa ukiangalia mijadala mbalimbali kuhusu hili, utawakuta watu wenye hoja tofauti barabarani wakiona aina fulani ya uhusiano na mapigo mbalimbali. Nadhani katika hali za wastani hakuna ubaya kuona hilo. Lakini nadhani anachokizungumzia ni wazi sana kutoka kwa maandishi. Jambo muhimu ni kwamba Yahweh aliingilia kati ili kuonyesha nguvu zake na kuonyesha ukombozi wake na njia zinazofanya iwe wazi kabisa kwamba anasababisha mambo haya, kwamba ana nguvu zaidi kuliko miungu ya Misri na kwamba mambo yanayotokea yanatokea kwa sababu ya nguvu zake.

7. Kusudi la Ufunuo la Mapigo Nadhani tunachoweza kusema ni kwamba isipokuwa

pigo la tisa—giza—na pigo la kumi—kifo cha wazaliwa wa kwanza—matukio haya yalikuwa aina ya mambo ambayo si ya kawaida nchini Misri. Hiyo ni vyura, chawa, mvua ya mawe na nzige. Haya hayakuwa matukio ya ajabu, ya ajabu, na ya ajabu. Lakini yalikuwa matukio ambayo Wamisri walikuwa wanayafahamu kwa upande mmoja. Yakionyeshwa na mambo haya matano yaliyo kwenye skrini kwenye slaidi ya 9, ni zaidi ya mfululizo wa matukio ya asili yaliyounganishwa kwa sababu yanaonyeshwa kwanza, kwa utabiri. Mara nyingi Musa anasema hiki ndicho kitakachotokea mapema na hutokea. Pili, kuna ongezeko la joto. Sio chawa wachache tu, mvua ya mawe kidogo—dhoruba hiyo ya mvua ya mawe ndiyo mbaya zaidi ambayo Misri imewahi kupata. Kwa hivyo kuongezeka na kuongeza kasi—hatuna mpango wowote wa wakati ulio wazi kuhusu jinsi mambo haya yalivyofuatana haraka, lakini inaonekana yanatokea kwa mfululizo wa haraka. Unachanganya hilo na kile kinachoonekana kuwa cha kushangaza, hicho ni “ubaguzi” wa mambo sita ya mwisho. Wamisri waliteseka na mambo haya; Waisraeli wameachwa bila hayo. Kisha unachanganya hilo na kile ambacho tumekuwa tukizungumzia wakati huu wote, na hilo ndilo “kusudi la ufunuo.” Mambo haya ni ishara na maajabu. Ni ishara zinazothibitisha kwamba Yahweh ndiye anayesema yeye ni. Kwa hivyo inaonekana kwangu mambo hayo matano yanaashiria matukio ambayo kwa sehemu kubwa si ya ajabu, aina ya mambo ya ajabu. Yalikuwa mambo ambayo Wamisri walikuwa wanayajua lakini walifanya kazi hii ya ishara na maajabu kwa sababu yalionyesha Yahweh alikuwa nani.

8. Kugumu kwa Moyo wa Farao kama Kuondolewa kwa Neema ya Mungu pamoja na Hukumu

Kuna jambo moja zaidi ambalo nataka kutaja kabla hatujaendelea na hoja inayofuata. Nataka kutoa maoni machache kuhusu suala hili la ugumu wa moyo wa Farao. Una seti tatu za maandiko zinazopitia sura hizi zinazoelezea mapigo. Seti ya kwanza ni maandiko ambapo Yahweh ndiye kichwa cha kitenzi. "Nitaufanya moyo wake kuwa mgumu." Una marejeleo kumi hapo ambapo Bwana anasema, "Nitaufanya moyo

wa Farao kuwa mgumu." Kisha una seti ya maandiko ambapo badala ya Yahweh kuwa kichwa cha kitenzi, Farao ndiye kichwa. Una mifano mitatu ya aina hiyo, "Farao aliufanya moyo wake kuwa mgumu." Seti ya tatu ni pale ambapo hakuna chanzo au wakala aliyetajwa; umesoma tu, "Moyo wa Farao ulikuwa mgumu." Kuna sita kati ya hizo. Kwa hivyo una jumla ya mara kumi na tisa katika kipindi kifupi cha sura chache ambapo tunapata marejeleo ya ugumu wa moyo wa Farao, na Bwana, na Farao, au ambapo hakuna chanzo au wakala aliyetajwa. Hilo bila shaka linaibua maswali ya kitheolojia. Ni nini kinaendelea hapa?

Kabla hatujaingia katika hilo, nitakuelekeza kwenye jambo lingine. Ukirudi kwenye 3:19 kuhusiana na hili, Bwana alipomtokea Musa kwenye kichaka kilichokuwa kikiwaka moto na kumwagiza, Bwana anasema, "Najua ya kuwa mfalme wa Misri hatawaachi mwende zenu, isipokuwa mkono wenye nguvu umlazimishe." Kwa maneno mengine, anasema, Najua Farao hatawasikiliza ninyi. "Kwa hiyo nitaunyosha mkono wangu na kuwapiga Wamisri kwa maajabu yote nitakayofanya kati yao; baada ya hayo, atawaachieni mwende zenu." Kwa hivyo unaona tangu mwanzo hata kabla Musa hajarudi na kumkabili Farao katika sura ya 5, Bwana alimwambia Musa, "Najua kitakachotokea. Hatawaachieni mwende zenu hadi nitakapofanya mfululizo huu wa maajabu." Kisha unapoingia kwenye sura zinazoelezea mapigo, unapata kifungu kinachojirudia mara kadhaa. Angalia 7:13. Hii ni baada ya fimbo ya Haruni kuwa nyoka na wachawi wa Misri wakaiga hilo kwa njia fulani. Kisha unasoma fimbo ya Haruni ikimeza fimbo zao. Lakini angalia mstari wa 13, "Lakini moyo wa Farao ukawa mgumu, wala hakuwasikiliza." Kisha msemu unaofuata ninaotaka kukuvutia ni "kama Bwana alivyosema." Hiyo inarudi kwenye 3:19. Bwana alikuwa amemwambia Musa, "Najua hatakuacha uende." Hatakusikiliza. Ishara hiyo ya kwanza na fimbo ikigeuka kuwa nyoka, moyo wa Farao ukawa mgumu na hakuwasikiliza—kama Bwana alivyosema. Nenda chini kwenye mstari wa 22 wa sura ya 7—hii ni baada ya maji kugeuka kuwa damu, "Waganga wa Misri walifanya mambo yale yale kwa uchawi wao wa siri lakini moyo wa Farao ukawa mgumu naye hakuwasikiliza Musa na Haruni, kama Bwana alivyosema." Bwana alikuwa amesema tangu mwanzo kwamba hatawasikiliza. Kutoka 8:15—hii ni kuhusu vyura, "Farao

alipoona kwamba kuna nafuu, akaufanya moyo wake kuwa mgumu wala hakuwasikiliza Musa na Haruni kama Bwana alivyosema.” Kutoka 8:19, pamoja na chawa, “Wachawi wakamwambia Farao, ‘Hiki ni kidole cha Mungu.’ Lakini moyo wa Farao ulikuwa mgumu, kama Bwana alivyosema.” Unaona kwamba ugumu wa moyo wa Farao unahusiana na kile Bwana alichokuwa amesema tangu mwanzo. Hatasikiliza na kisha unapopitia haya “kama Bwana alivyosema” inarudiwa.

Sasa ili kushughulikia ugumu wa moyo, nilikupa kijitabu cha RC Sproul kinachoitwa "Moyo mgumu wa Farao." Ukiangalia hilo, ni muhtasari mzuri sana kwa ufupi wa masuala ya kitheolojia ambayo kauli hizi huibua, na watu wengi hupambana nayo. Sproul alisema, "Martin Luther alipambana sana na uhusiano wa ukuu wa Mungu na utashi huru wa mwanadamu na dhambi. Kwa kweli, moja ya vitabu vikubwa zaidi kuwahi kuandikwa kuhusu mada hii, *The Utumwa wa Mapenzi*, unatoka kwa kalamu ya Luther. Luther alipokabiliana na suala hili, alipambana hasa na vifungu vya Agano la Kale ambapo tunasoma kwamba Mungu aliufanya moyo wa Farao kuwa mgumu.” Na kuna marejeleo. “Tunaposoma vifungu hivi, huwa tunafikiria, ‘Je, hii haimaanishi kwamba Mungu hafanyi kazi tu kupitia matamania na matendo ya wanadamu, bali pia kwamba kwa kweli anawalazimisha watu kufanya uovu?’ Baada ya yote, Biblia inasema kwamba Mungu aliufanya moyo wa Farao kuwa mgumu. Luther alipojadili hili, aliona kwamba Biblia inaposema kwamba Mungu aliufanya moyo wa Farao kuwa mgumu, Mungu hakuumba uovu mpya moyoni mwa mtu asiye na hatia.” Inaweza kuonekana kana kwamba Farao hakuwa na hatia hadi Mungu alipopanda mbegu hii ya uovu ndani yake na kumlazimisha kufanya jambo baya na baada ya kulifanya, Mungu alimlaumu. Mungu alimtuma Musa kwa Farao na ujumbe huu, ‘Waache watu wangu waende.’ Farao akasema, ‘Hapana.’ Baadhi wanapendekeza kwamba Mungu alimwadhibu kiholela. Wanadai kwamba sababu ya Farao kusema ‘hapana’ ni kwa sababu Mungu aliufanya moyo wake kuwa mgumu. Tena, “ Luther alisema kwamba Mungu hakuwafanya watu kuwa wagumu kwa kuweka uovu mioyoni mwao. Kile ambacho Mungu lazima afanye ili kuufanya moyo wa mtu yeyote kuwa mgumu ni kuizuia neema yake mwenyewe; yaani, anamkabidhi mtu kwake mwenyewe.” Hilo ndilo kiini cha kile Sproul angesema. Kwa

kweli, tunaonywa tusijiruhusu kuwa wagumu kwa sababu tukiangalia, dhana nzima ya ugumu ni dhana ya kibiblia ambayo ni jambo linalotupata, na dhamiri zetu zinaungua kadiri tunavyofanya dhambi fulani na majuto yetu yanavyopungua. Kisha kauli hii, “Mungu anapoufanya moyo kuwa mgumu, anachofanya ni kuacha na kuacha kujitahidi nasi.” Kwa maneno mengine, anaondoa neema yake. Huo ni uchambuzi wa Sproul wa kinachoendelea hapa. Kwa mfano, mara ya kwanza nilipotenda dhambi fulani, dhamiri yangu inanisumbua. Kwa neema Mungu ananihukumu kwa uovu. Mungu anaingilia maisha yangu akijaribu kunishawishi niache uovu huu. Kwa hivyo ikiwa anataka kunifanya kuwa mgumu, anachotakiwa kufanya ni kuacha kunikemea. Anaacha tu kunisukuma, akinipa kamba ya kutosha kujinyonga . "Tunachoona katika Maandiko ni kwamba Mungu anapofanya moyo kuwa migumu, hamlazimishi mtu yeyote kufanya dhambi. Badala yake anawapa uhuru wao wa kutekeleza uovu wa tamaa zao wenyewe."

Sasa nadhani hiyo ni kauli nzuri sana kuhusu suala la kitheolojia hapa. Hata hivyo, ukigeukia nukuu zako kwenye kurasa za 13 na 14, nina aya kadhaa hapa kutoka kwa ufafanuzi wa Calvin kuhusu Kutoka kuhusiana na kauli hizi za ugumu wa moyo. Calvin anaeleza tofauti kidogo na Sproul. Ukurasa wa 13, chini ya ukurasa, kwenye Kutoka 4:21, ambapo inazungumzia ugumu wa moyo. Kutoka 4:21 ni, “Nitaufanya moyo wake kuwa mgumu, naye hatawaacha watu wangu waende.” Calvin anasema, “Kwa kuwa usemi huo unaonekana kuwa mkali kwa masikio mepesi, wengi huulainishia, kwa kugeuza kitendo hicho kuwa ruhusa tu; kana kwamba hakukuwa na tofauti kati ya kufanya na kuruhusu kufanywa; au kana kwamba Mungu angesifu uzembe wake, na si nguvu zake. Kuhusu mimi mwenyewe hakika sioni aibu kusema kama Roho Mtakatifu anavyosema, wala sisiti kuamini kile kinachotokea mara nyingi katika Maandiko, kwamba Mungu huwaacha waovu kwenye akili iliyopotoka, huwaacha kwenye mapenzi machafu, hupofusha akili zao na kuifanya moyo yao kuwa migumu. Lakini wanapinga, kwamba kwa njia hii Mungu angefanywa kuwa mwanzilishi wa dhambi; ambayo ingekuwa uchafu wa kuchukiza. Ninajibu, kwamba Mungu yuko mbali sana na lawama, anaposemwa kutekeleza hukumu zake: kwa hivyo, ikiwa upofu ni hukumu ya Mungu, haipaswi kuletwa kama shtaka dhidi yake, kwamba yeye hutoa adhabu. Lakini ikiwa

sababu mara nyingi imefichwa kwetu, tunapaswa kukumbuka kwamba hukumu za Mungu haziitwi bila sababu 'kina kikubwa,' na, kwa hivyo, hebu tuzichukulie kwa pongezi na si kwa matusi. Lakini wale wanaobadilisha ruhusa yake mahali pake. kwa kitendo chake, si tu kwamba wanamnyima mamlaka yake kama hakim, bali pia katika kumlaumu kwao, wanamtia aibu kubwa, kwa kuwa hawampi haki zaidi ya ile ambayo akili zao zinaweza kuelewa.”

Sasa anachukua hatua zaidi, nadhani, katika Kutoka 7:3, kauli nyingine kuhusu ugumu wa moyo wa Farao. "Hata hivyo, hakuna haja ya kujadili kwa kirefu jinsi Mungu anavyowafanya waasi wawe wagumu, mara nyingi kadri usemi huu unavyotokea. Hebu tushikilie kile ambacho tayari nimekiona, kwamba wao ni walanguzi maskini tu wanaokirejelea kwa ruhusa tu; kwa sababu ikiwa Mungu, kwa kupofusha akili zao, au kuifanya mioyo yao kuwa migumu, atawaadhibu waliokataliwa, si tu kwamba anawaruhusu kufanya wanavyotaka wao wenyewe, bali kwa kweli atatekeleza hukumu ambayo anajua kuwa ni ya haki."

Sasa hapa nadhani kuna tofauti kati ya kile anachosema Calvin na kile Sproul anachosema. Sasa angalia sentensi inayofuata. “Pia inatokana na nini, kwamba hatoi tu neema ya Roho wake, bali pia huwapa Shetani wale anaowajua kuwa wanastahili upofu wa akili na ukaidi wa moyo.” Kwa maneno mengine, nadhani kile anachosema Calvin, Mungu hatoi tu neema—ndivyo Sproul anavyosema—lakini kuna kipengele cha ziada hapa. Anamkabidhi Shetani. Ni kitendo cha hukumu ya Mungu. Anasema, “Wakati huo huo, nakubali kwamba lawama ya uovu wowote ule iko kwa wanadamu wenyewe, ambao kwa makusudi hujipofusha, na kwa utashi ambao ni kama wazimu, husukumwa, au tuseme hukimbilia dhambini. Pia nimeonyesha kwa ufupi ni wazushi wabaya kiasi gani, ambao kwa ajili ya kuamsha nia mbaya dhidi yetu, hujifanya kwamba Mungu amefanywa kuwa mwanzilishi wa dhambi; kwani itakuwa ni kitendo cha upuuji mkubwa sana kukadiria hukumu zake za siri na zisizoeleweka kwa kipimo kidogo cha wasiwasi wetu wenyewe. Wapinzani wa fundisho hili kwa upumbavu na bila kujali huchanganya vitu viwili tofauti, kwa kuwa ugumu wa moyo ni dhambi ya mwanadamu, lakini ugumu wa moyo ni hukumu ya Mungu.” Kwa maneno mengine, kile Calvin anachosema ni kwamba

si ruhusa tu bali ni hukumu ya Mungu, kumgeukia Shetani. “Anatoa tena hukumu zake kuu mahali hapa, ili Waisraeli waweze kutarajia kwa akili zenye wasiwasi na makini njia yake ya ajabu ya utendaji kazi.”

Kisha katika aya inayofuata, “Alimtoa kama mtumwa kwa Shetani mtu aliyekataliwa ambaye alijitolea kimakusudi kwa uharibifu wake mwenyewe, ili aweze kusonga mbele kwa unyenyekevu unaoongezeka katika uasi wake. Lakini, kwa kuwa Musa ametumia neno hili mara nyingi, nashangazwa na ujasiri wa wasomi fulani ambao, kwa kubadilisha neno ruhusa, wanajiruhusu kwa kukwepa maneno haya ya kipuuzi kuepuka kauli iliyo wazi.” Sasa hilo ni suala gumu kitheolojia. Nadhani nina mwelekeo zaidi wa kukubaliana na Calvin na kupanda daraja kutoka Sproul, lakini nadhani maelezo yote mawili yanaelezea kinachoendelea kitheolojia hapa.

C. Pasaka – Kutoka 12:1-13:16

1. Maana Kadhaa za “Pasaka”

Sawa, tuendeleo na Pasaka katika Kutoka 12:1-13:16. Maoni machache kuhusu Pasaka. Kwanza, Pasaka inahusiana na kifo cha mzaliwa wa kwanza na kuokolewa kwa mzaliwa wa kwanza katika nyumba zile ambapo damu ilikuwa imenyunyiziwa. Neno hilo linatumika kwa maana kadhaa. Linatumika kwa tukio la kihistoria, ambapo malaika wa mauti alipita juu ya nyumba ambazo damu ilikuwa imenyunyiziwa. Kwa hivyo linatumika kwa tukio hilo. "Pasaka" inatumika kurejelea ukumbusho wa kitaasisi wa tukio hilo unaoadhimishwa kila mwaka katika Israeli. Ni sikukuu kubwa katika nyakati zilizofuata katika Israeli. Ni ukumbusho wa kile kilichotokea usiku huo ambapo malaika wa mauti alipita. Kwa hivyo wakati mwingine hurejelea tukio la kihistoria, wakati mwingine hurejelea ukumbusho wa matukio hayo. Tatu, wakati mwingine hurejelea mwana-kondoo wa dhabihu mwenyewe. Katika Kutoka 12:11 inasema, "Hivi ndivyo utakavyokula, ukiwa umejifunga vazi lako mkandani, viatu vyako miguuni, na fimbo yako mkononi mwako, uile haraka, ni Pasaka ya Bwana." Mwana-kondoo huyo mwenyewe anaitwa “Pasaka.” Kama nilivyosema, ukumbusho wa Pasaka hiyo ukawa

sikukuu bora au muhimu zaidi ya Israeli ya kale.

Nadhani kile ambacho sikukuu hiyo ya Pasaka ilifanya kilikuwa kuwakumbusha Israeli mambo mawili muhimu sana. Nadhani jambo la kwanza lililowakumbusha Israeli ni hitaji la Israeli la kukombolewa kutoka kwa dhambi. Waisraeli, kama Wamisri, walikuwa wenye dhambi na ni rehema ya Mungu pekee iliyowaokoa. Ilikuwa ni wakati tu damu iliponyunyiziwa ndipo walipookolewa kutokana na hukumu ile ile ambayo Wamisri walikuwa wamepitia. Ukiangalia ukurasa wa 19 wa manukuu yako, kuna mstari mmoja hapo kutoka kwa Vos katika *Theolojia yake ya Kibiblia* , "Popote palipo na kuchinja na kufanyia kazi damu kuna upatanisho, na vyote viwili vilikuwepo wakati wa Pasaka." Dhambi inafidiwa; yaani, dhambi inafunikwa au kufidiwa. Lakini nadhani hata zaidi ya kile Vos anasema hapo, Mungu pia anafidiwa; yaani, ghadhabu yake ya kimungu inafidiwa. Lakini hayo yote yanahusika katika dhabihu hiyo ya Mwana-Kondoo wa Pasaka na kunyunyiziwa damu yake. Ghadhabu yake ya kimungu inafidiwa; haki yake imetimizwa, na kwa hivyo Waisraeli wanaepushwa na hukumu. Kwa hivyo iliwakumbusha Waisraeli hitaji lao la kukombolewa kutoka kwa dhambi.

Pili, iliwakumbusha Waisraeli kuhusu ukombozi wao kutoka Misri, wakati wa kuanzishwa kwa taifa. Ukiweka hili katika muktadha wa harakati kubwa ya historia ya ukombozi, mwana-kondoo wa Pasaka hatimaye alimtarajia Kristo. Ni mfano wa Kristo, anayeondoa dhambi ya ulimwengu. Katika Yohana 1:29, una marejeleo ya Kristo kama "mwana-kondoo wa Mungu, anayeondoa dhambi ya ulimwengu." Paulo anasema katika 1 Wakorintho 5:7 kwamba "Kristo Pasaka yetu ametolewa sadaka kwa ajili yetu." Kwa hivyo hakika katika Pasaka, una tukio muhimu sana katika mtiririko huu mkubwa wa historia ya ukombozi ambao unatazamia na kutarajia kazi ya Kristo.

Katika ukurasa wa 18 wa manukuu yako, J. Barton Payne katika *Theolojia ya Agano la Kale* , nadhani alielezea hili vizuri sana. Anasema, "Katika utimilifu wa wakati ulikuja utimilifu wa Pasaka katika nafsi ya Masihi, 'Kwa maana Pasaka yetu imetolewa sadaka kwa ajili yetu' (1 Wakorintho 5:7). Alasiri ile ile ambayo wana-kondoo wa pasaka walikuwa wakiandaliwa, Yesu Kristo alitoa maisha yake msalabani ili ukombozi uweze kutimizwa mara moja na kwa wote. Katika nafsi yake mwenyewe, yeye ndiye Mwana-

Kondoo wa mwisho wa Mungu aliyechinjwa kwa ajili ya wenye dhambi. Zaidi ya hayo, Mwokozi alijitoa mwenyewe bila doa wala waa (Kutoka 12:5), na hakuna mfupa wa mwili wake uliovunjwa (Yohana 19:36). Kwa njia hiyo mfumo wa Musa wa dhabihu ya kutarajia ulikoma siku hiyo pale Kalvari.

2. Kristo na Pasaka

"Lakini jioni iliyotangulia sherehe ya kawaida ya Pasaka, Yesu Kristo aliadhimisha karamu ya Pasaka ya kale pamoja na wanafunzi wake katika chumba cha juu (Mathayo 26:17). Kwa hivyo mlo huu ukawa, wakati huo huo, Pasaka ya mwisho halali ya Musa katika historia na pia Meza ya Bwana ya kwanza; kwani moja ilibadilishwa kuwa nyingine. Ukombozi uliotarajiwa katika Pasaka sasa unakumbukwa katika Meza ya Mwisho. Zaidi ya hayo, kama vile Pasaka ilivyounda muhuri wa kisakramenti kwa ajili ya kupitishwa kwa neema kwa Israeli na Mungu, ili awe Baba yao (Kutoka 4:22), na undugu wao wa kijamii uliotokana chini ya agano la kitaifa; vivyo hivyo chakula cha jioni kimekuwa muhuri wa kisakramenti wa muungano wetu na Kristo na wa muungano wetu sisi kwa sisi katika agano jipya la damu yake—1 Wakorintho 10:16 na inayofuata. Ukweli wa Kutoka 12:13 ni halali milele: 'Damu itakuwa ishara kwenu katika nyumba mlizomo, nami nitakapoiona damu, nitapita juu yenu; hakutakuwa na pigo juu ya Israeli, nitakapoipiga nchi ya Misri.'"

3. Maneno Matano Muhimu Kuhusu Theolojia ya Pasaka

Ninachotaka kufanya kutoka hapa ni kwenda kwenye kile ambacho JA Motyer anazungumzia kama maneno matano muhimu katika theolojia ya Pasaka. Nilinukuu kwa kina kutoka kwa Motyer katika nukuu zako—kurasa za 15-18. Nadhani anaweka hili vizuri sana hivi kwamba tunapaswa kuchukua muda wa kusoma hili pamoja. Chini ya ukurasa wa 15 ni utangulizi kuhusu kile atakachosema kuhusu Pasaka. Hivi ndivyo Motyer asemavyo, "Hadi sasa ni vizuri. Lakini ikiwa kwa kweli ni hukumu ya mwisho, pambano la wazaliwa wa kwanza, ambalo litawatoa watu wa Mungu kutoka nchi ya Misri, kwa nini Pasaka? Ikiwa pigo hili

la kumi ndilo pigo linalotatua suala hilo, kwa nini Pasaka? Na jibu la swali hilo ni hili: kwa sababu ghadhabu ya Mungu inapotumika katika uhalisia wake muhimu, hakuna aliye salama. Kulikuwa na mataifa mawili katika nchi ya Misri, lakini yote yalikuwa yakipinga neno la Mungu; na ikiwa Mungu atakuja katika hukumu hakuna atakayetoroka, isipokuwa Mungu afanye uamuzi fulani wa awali ambao utahakikisha usalama wa wale aliowachagua kuwaokoa. Na kwa hivyo, ni kwa rehema ya Mungu anayeshika agano ndipo anasema, 'Hawa ndio watu ambao nimewaahidi. Sasa ikiwa ahadi zangu ni za kweli lazima niwafanyie maandalizi ambayo yatahakikisha kwamba watarithi ahadi na hawarithi hukumu.' Na mpango ambao Mungu alitoa ulikuwa mwana-kondoo wa Pasaka na damu yake, na kupaka damu, na mahali salama pa watu mahali ambapo damu imemwagika. Huoni kwamba huyu ndiye Mungu yuleyule aliyeshughulika na Nuhu kwa njia sawa? 'Hapa,' Mungu alisema, 'yuko mtu ambaye nimempa ahadi ya rehema. Kwa hivyo nitamfunika kwa hali, ambayo itahakikisha kwamba, pigo litakapomwangukia, litamwangukia kwa wokovu.' Kwa hivyo anawafunika watu wake kwa damu ya mwana-kondoo. Sasa hilo lilifanyikaje katika nchi ya Misri? "

a. Upatanisho

Sasa anazungumzia theolojia ya Pasaka na maneno matano muhimu ya theolojia. Neno la kwanza ni "upatanisho." "Mazingira yaliyochaguliwa kwa ajili ya Pasaka ni mazingira ya hukumu ya Mungu, mazingira ya ghadhabu ya Mungu. Huu ni mazingira ya kweli ya agano, kwani huu ulikuwa mazingira ya shughuli za Mungu na Nuhu. Mungu anakusudia kuja kwa ghadhabu katika nchi ya Misri. Anasema hivyo katika sura ya 12, mstari wa 12, 'Kwa maana nitapita katika nchi ya Misri usiku huo, nami nitapiga...' Mungu anakuja katika hukumu. Na Mwisraeli yeyote aliyekuwa nje ya nchi usiku huo, baada ya kushindwa kutii kanuni za Pasaka, anahusishwa; ukweli kwamba yeye ni Mwisraeli haumwachilii. Mafundisho ya mstari wa 23 yanaweka wazi, 'Kwa maana BWANA atapita kati ili kuwapiga Wamisri; na atakapoiona damu kwenye kizingiti cha juu na kwenye miimo miwili ya pembeni, BWANA atapita juu ya mlango, wala hatamruhusu

mwangamizi kuingia ndani ya nyumba zenu.' Kwa hivyo mbali na damu ya Pasaka, mwangamizi angeingia. Wote wako chini ya ghadhabu ya Mungu usiku huo. Hata hivyo, inasema katika mstari huo muhimu wa 13, 'Damu itakuwa ishara kwenu katika nyumba mlizomo; nami nitakapoiona damu, nitapita.' Si 'nitakapowaona,' bali 'nitakapoiona damu, nitapita.' Damu ni ishara kwangu kwamba mko hapo; lakini ni 'nitakapoiona damu ndipo nitapita.' Kwa uwazi kabisa, kuna kitu kuhusu damu kinachombadilisha Mungu. Mungu ajaye kwa ghadhabu anaitazama nyumba hiyo kwa kuridhika kabisa. Hakuna kitu cha kumkasirisha tena, naye anapita. Huo ndio ukweli unaolindwa na neno 'upatanisho,' ambalo hutuliza ghadhabu ya Mungu. Kuna kitu kuhusu damu hiyo kinachotuliza ghadhabu ya Mungu, hivyo ghadhabu hiyo haifanyi kazi tena dhidi ya nyumba hiyo. Hakuna neno lingine ila 'upatanisho' litakalofaa. Hakuna marejeleo katika simulizi hii kwa hali yoyote ya kibinafsi ya watu wa Mungu, na kwa hivyo maneno kama 'upatanisho,' ambayo yanamaanisha kufutwa kwa dhambi moyoni mwa mwanadamu, hayatoshi. Kwa maana simulizi haizingatii mambo ya kibinafsi katika watu wa Mungu. Inasema tu, 'Mungu anakuja katika ghadhabu yake; aonapo damu anapita kwa amani.' Kwa hivyo ni damu ya upatanisho . " Kwa hivyo hiyo ndiyo neno kuu la kwanza la theolojia ya Pasaka.

b. Usalama au Wokovu Neno la pili ni, "usalama au wokovu." "Mradi watu wabaki mahali ambapo damu imemwagika, wako salama. Mstari wa 22 unasema, 'Chukueni tawi la hisopo mlichovye katika damu iliyo kwenye beseni, na kukipiga kizingiti cha juu na miimo miwili ya pembeni kwa damu iliyo kwenye beseni; wala hakuna hata mmoja wenu atakayetoka nje ya mlango wa nyumba hii.' Hakuna usalama isipokuwa pale; hapo, kuna usalama (mstari wa 23). Atakapoiona damu, Bwana atapita na hatamruhusu mwangamizi kuingia. Watu wa Mungu wako salama kutokana na uharibifu huku wakijificha mahali ambapo damu imemwagika. Kwa hivyo damu ina harakati ya kibinadamu. Kwa Mungu hufanya upatanisho, kibinadamu, usalama."

c. Kubadilisha Neno la tatu ni "kubadilisha." "Je, kuna kidokezo chochote katika

simulizi kuhusu kwa nini damu ina ufanisi wa ajabu kiasi kwamba inaweza kumlipia Mungu mwenye hasira na kwamba inaweza kuwalinda watu wanaostahili ghadhabu hiyo? Siri ya ndani ya ufanisi wa damu ya mwana-kondoo ni ipi? Tunaweza kuona jibu la hili waziwazi tukijikumbusha kwamba hukumu ya Mungu ilikuwa katika suala la kifo. Aliingia kuua, na hukumu ya Mungu ingechukua umbo la ishara lakini la kutisha katika kifo cha mzaliwa wa kwanza wa familia. Hukumu ya Mungu ilikuwa katika suala la kifo; lakini kifo kilikuwa kimetokea katika kila nyumba ya Mwisraeli tayari. Simulizi labda ni la kweli zaidi kuliko msimuliaji alivyokusudia anaposema katika mstari wa 30, 'Hapakuwa na nyumba ambayo hapakuwa na mtu aliyekufa'—katika kila nyumba ya Wamisri kifo cha mzaliwa wa kwanza, katika kila nyumba ya Mwisraeli kifo cha mwana-kondoo. Katika kila nyumba kulikuwa na maiti—katika nyumba ya Wamisri maiti ya mzaliwa wa kwanza, katika nyumba ya Mwisraeli maiti ya mwana-kondoo ambayo ilikuwa imebebwa kwa heshima ndani ya nyumba. Hatuwezi kupinga neno mbadala; kwani kulikuwa na kifo katika kila nyumba, na katika nyumba za Israeli, alikuwa mwana-kondoo aliyekufa. Simulizi hilo linatugusa pua zetu kwa usawa kamili wa mwana-kondoo huyo na watu wa Mungu. Tazama mstari wa 3, 'Siku ya kumi ya mwezi huu kila mtu atatwaa mwana-kondoo, kwa kadiri ya nyumba za baba zao, mwana-kondoo kwa kila nyumba; na ikiwa nyumba ni ndogo mno kwa mwana-kondoo, basi yeye na jirani yake aliye karibu na nyumba yake watwae mmoja kwa kadiri ya idadi ya watu; kwa kadiri ya ulaji wa kila mtu mtahesabu mwana-kondoo.' Huu si ulinganifu mpana tu—kondoo kwa ajili ya kaya; hapana, lazima wahesabu vichwa na kisha matumbo. Hesabu idadi ya watu kisha useme ni kiasi gani watakula, ili kondoo awe ndiye anayewakilisha idadi na mahitaji ya watu wa Mungu. Na simulizi hilo linaelezea makosa ya kibinadamu katika jambo hili, iwapo wanaweza kukisia kupita kiasi; linasema, 'Ikiwa kitu kitabaki hadi asubuhi, kichome kwa moto, kwani hakutakuwa na faida au umuhimu mwingine kwa mwana-kondoo huyu zaidi ya kwamba kimewakilisha idadi na mahitaji ya watu wa Mungu. Huyo ndiye mwana-kondoo aliyekufa; hiyo ilikuwa damu ya thamani ambayo walikuwa wamejificha chini yake, mwana-kondoo ambaye alikuwa sawa katika kipimo chake kwa kipimo cha idadi na mahitaji ya watu wa Mungu. Ikiwa hiyo si mbadala, basi

lazima uwe mgumu sana kumpendeza! Lakini unaweza kuwa na mwelekeo wa hisabati, na unaweza kusema, 'Ah, lakini katika nyumba za Misri hakuna aliyekufa ila mwana wa kwanza; na kwa hivyo kama mwana-kondoo hangetolewa, hakuna ambaye angekufa ila mwana wa kwanza katika nyumba za Israeli; kwa hivyo mwana-kondoo zaidi angebadilisha mzaliwa wa kwanza. wana.' Lakini je, umesahau kwamba Mungu alipojitoa kwa ufunuo wa kimaandiko kwa Musa, alisema, 'Mwambie Farao hivi, BWANA asema hivi, Israeli ni mwanangu, mzaliwa wangu wa kwanza'? Mwana-kondoo ni sawa na mzaliwa wa kwanza wa Mungu."

d. Ukombozi au Ukombozi Uliokamilika Kuna maneno mawili zaidi. Neno la nne ni "ukombozi au ukombozi uliokamilika." "Kifo cha mwana-kondoo hakikufanya ukombozi uwezekane kwa watu wa Mungu; kilifanya ukombozi uwe halisi na usioepukika. Ukombozi ulitimizwa kwa kifo cha mwana-kondoo. Unaweza kuweka jambo hili hivi bila kuunda hadithi yoyote: kabla ya mwana-kondoo kufa hawangeweza kwenda; baada ya mwana-kondoo kufa hawangeweza kukaa. Tunasoma kwamba Wamisri walikuwa na haraka kwao kuwafukuza. Kifo cha mwana-kondoo kilisababisha ukombozi. Ndiyo maana, kwa bahati mbaya, katika sehemu iliyobaki ya Agano la Kale, umakini mara nyingi huwa kwenye Bahari Nyekundu na kile kilichotokea hapo badala ya mwana-kondoo wa Pasaka huko Misri, kwa sababu ilikuwa tukio la Bahari Nyekundu ambalo hatimaye lilifunga kile ambacho Mungu alikuwa amefanya katika nchi ya Misri. Mungu aliwaongoza watu wake kwenye kona, bahari upande mmoja na Wamisri upande mwingine, na kulikuwa na neno kubwa ambalo Maandiko Matakatifu huwaambia watu ambao bado hawajaingia katika utimilifu wa ukombozi, 'Simameni kimya mkaone wokovu wa Mungu.' Maji yakafunguka mbele yao, wakavuka; Wamisri waliokuwa wakijaribu kufuata wakazama; wakawaona Wamisri wamekufa ufukweni. 'Ndipo wakaamini Mungu' (Kutoka 14). Ndipo wakajua kwa hakika kwamba walikuwa wamekombolewa kutoka nchi ya Misri na kwamba utumwa wao ulikuwa umekwisha; ukombozi ulikuwa umekamilika na kutumika."

e. Hija Neno la mwisho ni “hija.” “Pasaka ilikuwa chakula cha jioni cha kuliwa kama kifungua kinywa. Kutoka 12:11 inasomeka, 'Hivi ndivyo mtakavyokula; mkiwa mmefungwa viuno vyenu, viatu vyenu miguuni mwenu, na fimbo yenu mikononi mwenu; nanyi mtamla kwa haraka; ni Pasaka ya BWANA.' Kwa nini tunakula kwa haraka? Kwa sababu ni Pasaka ya Bwana, kwa sababu kuna kile kinachohitaji mkile kama wale ambao tayari wamejitolea kuhiji. Hamwezi kula Pasaka ya Bwana na kuishi Misri. Mnaweza kula Pasaka ya Bwana tu ikiwa mmejitoa kwa uhuru kutembea na Mungu katika hiji kutoka mahali hapa popote atakapowaongoza. Kwa hivyo Pasaka inaanza kuwa utimilifu wa neno ambalo Mungu alimwambia Ibrahimu, 'Tembea mbele yangu na uwe mkamilifu.' Lazima kuwe na matembezi na Mungu. Watu walioingia salama kupitia mlango huo wakiwa wamepakwa damu ya mwana-kondoo walitoka kupitia mlango uleule uliotiwa madoa ya damu na kuingia katika hiji. Damu iliyowapeleka salama iliwaongoza kutembea na Mungu, na iliwabidi waile kama wale waliojitolea katika hiji hiyo.”

Kwa hivyo hiyo ni kama nukuu ndefu kutoka kwa Motyer. Nadhani amejenga theolojia, unaweza kusema, ya Pasaka kwa njia nzuri sana, na hayo ni maneno matano muhimu ambayo yamepachikwa na umuhimu wa kitheolojia wa kile kinachotokea hapa kwa watu wote wa Mungu.

Imehaririwa vibaya na Ted Hildebrandt
Hariri ya mwisho na Katie Ells
Imesimuliwa tena na Ted Hildebrandt